

Rapport snøskuteroppyrdding i Longyearbyen

Innledning

SNSK søkte vinteren 2017 om tilskudd fra Svalbards miljøvernfond til et snøskuteroppyrddingsprosjekt. Søknaden hadde to delmål:

1. Fjerne utrangerte, forlatte snøskutere med tilhørende løsøre i Longyearbyen.
2. Finne en permanent løsning for å forhindre at utrangerte og eierløse snøskutere blir plassert og forlat i Longyearbyen.

Snøskuteren er en viktig del av det å bo og leve på Svalbard. Snøskuteren bidrar til at alle kan reise ut og oppleve Svalbardnaturen. Snøskuteren representerer på mange måter frihet på Svalbard, friheten til å reise ut i villmarken og oppleve natur og friluftsliv på en unik måte.

Utfordringen snøskutere skaper for Longyearbyen, er bl.a. at det ikke finnes en god ordning for parkering og sommeropplag. Det parkeres tidvis tilfeldig, og det er ikke uvanlig at ukurante snøskutere abandoneres på tundraen. Dette er forsøplende og gir et rotete inntrykk av byen for fastboende, turister og besøkende. På bakgrunn av dette søkte Store Norske om midler til å rydde opp i skuterparkeringsproblematikken og fjerne forlatte og utrangerte skutere.

Utfordringen med etterlatte skutere er ikke et nytt problem i Longyearbyen, men har vokst de siste årene i takt med at innbyggertallet og turnoveren øker. Ved bygging av nye boliger har det tidligere ikke vært særlig fokus på hvor snøskutere skal parkere. Dette har ført til at det for eldre bebyggelse ikke er tilrettelagt for skuterparkeringsproblematikken i byen. Følgende av dette er at det står snøskutere overalt i Longyearbyen. Det har i flere omganger tidligere vært gjennomført amnesti i regi av lokalstyret, hvor snøskutereiere kunne levere kjøretøy gratis hos avfallsmottaket. Dette har avhjulpet problemet noe, men ikke har løst utfordringen.

Tildeling

SNSK fikk tildelt 400 000 kr til prosjektet. Dette var ca. 40 % av den omsøkte summen, og miljøvernfondet presiserte i vedtaket at tildelingen kun gjaldt renovasjonsdelen av søknaden – ikke til planlegging og gjennomføring av parkeringsløsning. SNSK har dermed ansett tildelingen å tilsvare prosjektets primære formål: fjerning av snøskutere med tilhørende løsøre (dvs. inkludert utrangerte/abandonerte kanner, sleder, sluffer og paller).

Gjennomføring

SNSK ansatte en person som jobbet dedikert med kartlegging og innsamling av skutere og andre kjøretøy. Vi jobbet i to spor:

[Skriv her]

1. Oppfordring til å levere selv: Vi annonserte i Svalbardposten og på Facebook, og oppfordret alle som har gamle kasserte eller avskiltede skutere, å levere disse på avfallsanlegget gratis innenfor en begrenset periode. Vi laget regler for parkering av skutere på grunnen SNSK forvalter, som også ble annonsert.
2. Systematisk registrering av alle skutere som ikke stod parkert i henhold til ønsket parkering og skutere som opplagt burde kasseres.

Vi har jobbet tett med lokalstyret og har hatt jevnlige møter og dialog, avfallsanlegget har bistått aktivt og vært en stor resurs i prosjektet.

Amnestiet ble holdt i perioden 01.09.-01.12 i 2018. Da var det gratis for privatpersoner og bedrifter å levere inn gamle vrak til avfallsanlegget.

Skutere og biler uten skilt i byen ble kontrollert for å spore opp eier. Vi fant eiere av kjøretøyene gjennom registreringsnummer eller chassisnummer ved å søke i Sysselmannens kjøretøyregister eller Vegvesenet sin SMS-tjeneste. I Longyearbyen sentrum stod det over 600 snøskutere, hovedsakelig private. Samtlige ble kontrollert, og over 50 av disse var avregistrert, hvorav de fleste hadde blitt avregistrert for flere år siden. Det var mange utrangerte og avregistrerte kjøretøy som fortsatt hadde skilt på. Alle kjøretøy som ikke var registrert, ble merket med en lapp med beskjed om at kjøretøyet ville bli fjernet etter 01.12.2018 for eiers regning om kjøretøyet ikke var registrert eller flyttet. I tilfeller hvor det var gamle, utrangerte kjøretøy som åpenbart ikke var i bruk, ble eiere kontaktet direkte og informert om forholdene. Mange leverte inn kjøretøyet selv.

Alle eiere ble kontaktet via tekstmelding, e-post og/eller Facebook. I november ble de som ikke allerede hadde flyttet kjøretøyet, tilsendt rekommanderte brev med info om at skuteren ville bli fjernet for eiers regning om den ikke ble flyttet før 01.12.2018. Etter 01.12 sendte vi en liste på 23 scootere til avfallsanlegget for innhenting, og disse ble hentet inn i 2019. Totalt ble det levert 220 kjøretøy til avfallsanlegget i prosjekt perioden. En betydelig mengde drivstoffkanner, sleder og paller ble også tatt inn. Det meste av løsoret ble samlet inn i forbindelse med lokalstyret sin vårdugnad med skoleungdom våren 2018. SNSK bistod i å hente inn søppel og eierløst løsoere som ungdommen hadde plassert i veikanten.

Igangsatte tiltak og veien videre

SNSK fikk ikke støtte til å lage et system som forhindrer at det samles opp utrangerte snøskutere i Longyearbyen igjen. Vi har allikevel sett på denne problemstillingen og gjort oss noen tanker rundt dette, som vi tar med i rapporten for fullstendighetens skyld. Vi samarbeider fortsatt med lokalstyret og Sysselmannen for å finne løsninger som bedrer kontroll og parkeringssituasjon. Nedenfor er noen momenter som på kort og lenger sikt kan bedre forholdene rundt parkering av snøskutere.

- Innført regler for parkering for snøskuter og løsoere på statens grunn: Snøskutere parkert på områder som ikke er leid ut, skal være kurante, registrerte skutere med tilhørende utstyr (sleder, sluffer, jerrykanner). Eier skal ved slik parkering sikre ryddig, samlet oppstilling samt at utstyret er merket med navn og nummer. Er ikke eiendelen merket skikkelig kan de fjernes for eiers regning.

[Skriv her]

- Flere av de vi var i kontakt med hadde solgt snøskuteren uten at omregistrering hadde blitt formelt gjennomført. Kjøretøyet sto dermed fortsatt registrert på tidligere eier. Denne problemstillingen vil sannsynligvis bedres da Stortinget 15.12.2017 vedtok en gebyrordning for uforsikrede kjøretøy, som trådte i kraft 01.03.2018. Ordningen medfører at eier av uforsikrede snøskutere og personbiler får en dagmulkt på 150 kroner per uforsikrede dag, noe som gjør det kostbart å ha registrerte uforsikrede kjøretøy stående. SNSK sine retningslinjer for parkering sier at det ikke tillates uregistrerte kjøretøy stående på statens grunn uten etter avtale.
- Informasjons- og påvirkningsarbeid. Vi har sett en holdningsendring hos befolkningen etter at prosjektet begynte når det gjelder forsøpling i naturen. Vi skal imidlertid ikke ta æren for dette alene. Det har vært stort fokus på søppel de siste årene og da spesielt marint søppel. Dette har også hatt en positiv effekt på skuteroppyddingsprosjektet. Både SNSK og lokalstyret har informert befolkningen gjennom media og internett. Dette har ført til at holdningen lokalt i dag i stor grad er endret fra at det tidligere praksis med å forlate snøskuter og utstyr på tundraen til at det i dag parkeres ryddig og oppstilt og skutere som ikke er i bruk fjernes. Det er stor indrejustis og Facebook brukes hyppig til å informere hverandre og tipse SNSK og lokalstyret.
- Vi har vært i kontakt med de tre største huseierne, Store Norske Boliger, LL og Statsbygg. De vil gjøre leietaker kjent med hvor og hvordan snøskutere skal parkeres, og jobber med løsninger for dedikerte parkeringsplasser for hver enkelt leilighet.
- Lokalstyret har fjernet gebyr for levering av private snøskutere på avfallsanlegget.
- Arealplan og delplaner: Ved rullering av arealplanen for Longyearbyen eller delplaner bør det settes av dedikerte plasser til snøskuterparkering.
- Andre tiltak som har vært diskutert med LL er innføring av vrakpant som utbetales ved levering i Longyearbyen, og en årlig oblatordning for snøskuter. Ved å innføre lokal vrakpant vil det øke insentivet til eiere av kasserte snøskutere til å faktisk fjerne og levere inn kjøretøy på avfallsanlegget. En oblatordning vil kunne fungere på samme måte som en årsavgift/veigebyr. Er det ikke oblat for inneværende sesong på skuteren, vil det være anledning til å bøtelegge og i siste instans inndra kjøretøyet. Det er noen utfordringer med disse ordningene både opp mot sentrale myndigheter i form av lovgiving og finansiering av tiltak.

Følges disse tiltakene opp, vil situasjonen for skuterparkering og forlatte kjøretøy forbedres betraktelig.

Thomas Neuhold

Eiendomsforvalter SNSK

Longyearbyen 19.12.2018